සබ්බදානං ධම්මදානං ජිනාති

අන් අයට යම්කිසි දෙයක් දීම හෝ උපකාර කිරීම 'සංග්‍රහය' නමින් හඳුන්වනවා. ආහාරපාන, ඇඳුම් පැළඳුම් ආදී භෞතික දේවල් ලබාදීම ආමිස සංග්‍රහයයි. කෙනෙකුගේ ජීවිතයට ධර්මය ලබාදීම ධර්ම සංග්‍රහයයි. ආමිස සංග්‍රහයත් ධර්ම සංග්‍රහයත් අතරින් ධර්ම සංග්‍රහයම අග්‍ර වන බව තථාගතයන් වහන්සේ අංගුත්තර නිකායේදී දේශනා කළ සේක.

අපගේ ආදරණීය පියාණන් වන බී. ඥානදාස මහතාටත්, මේ පින්පෙත් අත්පත් වේවා! ඔවුන්ගේ පරලෝක ජීවිත වාසනාවන්ත වේවා! සැප බහුල වේවා! සංසාර ගමන සුවපත් වේවා! සසර දුක් ගිනි නිවේවා! උතුම් නිර්වාණයෙන් සැනසීම ලබත්වා!

අමරපුර මහා නිකායේ ඉද්දමල්ගොඩ විහාර පාර්ශ්වයේ ශ්‍රීමත් මහා නායක අති ගෞරවණීය ත්‍රිපිටකාචාර්‍ය ,ගෞරව ශාස්ත්‍රවේදී පූජණීය

කදන්ගොඩ සමිත මහානායක ස්වාමීන්වහන්සේටත්,කුකුළු දෙකෝරලයේ ප්‍රධාන සංඝනායක ශාස්ත්‍රපති අති පූජණීය රත්නපුරේ සීවලී නායක ස්වාමීන්වහන්සේටත් ,අප නිකායේ ලේඛකාධිකාරි ධූරය හොබවන අපගේ ආචාර්යවර පූජනීය දෙල්වල මුදිත නායක ස්වාමින්වහන්සේටත් ,අධිකරණ සංඝනායක ,ගෞරව ශාස්ත්‍රවේදී විල්ලඹේ අමිත නායක ස්වාමීන්වහන්සේටත්,පූජනීය මීපාගම සංඝරතන ස්වාමීන් වහන්සේටත්, විවිධ අයුරින් උපකාර කළ පූජනීය කලවානේ සංඝාමජී ස්වාමීන් වහන්සේට සහ පූජනීය දෙල්වල සරණසිරි ස්වාමීන් වහන්සේටත් අපගේ ගෞරවපූර්වක පින් අනුමෝදනාව පිරිණමමු.එසේම ධම්මදස්සි බෞද්ධ මධ්‍යස්ථානයෙහි ගරු සභාපතිතුමා, ලේකම්තුමිය, භාණ්ඩාගාරික තුමිය ඇතුළු සියලු දායක දායිකාවන්ටත්, මාසික දානය සහ පෝය දානය පිරිනමන සැමටත්, මෙම කටයුත්තට දායකත්වය දැක්වූ සැමටත් පින් අනුමෝදන් කරමු.

මේ සියලු පින් පින්වත් ඔබ සැමගේ මෙලොව යහපතටත්, පරලොව සුගතියටත්, කෙළවර ශාන්ත අමා නිවන් සුව පිණිසත් හේතු වාසනා වේවා!

මෙයට - සම්පාදක

පූජනීය දොළොස්වල උදිතධීර හිමි.

ධම්මදස්සි බෞද්ධ මධ්‍යස්ථානය,

කල්‍යාණි මාවත, කොට්ටුන්න, බියගම.

අටමහා නිරය

නිරය යනු කුමක්ද?

සැපයෙන් තොර වූ, සත්වයන් දුක් විඳින්නා වූ ස්ථාන 'නිරය' නමින් හඳුන්වනු ලබයි. පෘථිවියේ සිට යොදුන් පහළොස් දහසක් යටින් පළමුවන නිරය පිහිටා ඇති බව දේශනාවන්හි සඳහන් වේ.

නිරය පිහිටි ස්ථානය පිළිබඳ විග්‍රහය

පෘථිවිය යනු යොදුන් පහළොස් දහසක් තරම් ඉතාම ගැඹුරක් නැති ග්‍රහ වස්තුවකි. ඒ අනුව මෙම නිරයන් පිහිටා ඇත්තේ වෙනම ග්‍රහලෝකයක යැයි සිතීම තර්කානුකූල වන අතර, එය ධර්මානුකූල බවට ද විරුද්ධ නොවේ. කෙසේ නමුත්, මෙය මාගේ පෞද්ගලික අදහසකි.

අටමහා නිරයන්

බුදුරජාණන් වහන්සේගේ දේශනාවට අනුව ප්‍රධාන වශයෙන් නිරයන් අටක් තිබේ. එනම්:

සංජීව නිරය

කාලසූත්‍ර නිරය

සංඝාත නිරය

රෞරව නිරය

මහා රෞරව නිරය

තාප නිරය

ප්‍රතාප නිරය

අවීචි නිරය

සංජීව නිරයේ ස්වභාවය

මෙම නිරයන් අතුරින් පළමුවැන්න 'සංජීව' නම් වේ. මෙහි උපන් සත්වයා කොපමණ වධහිංසාවන්ට භාජනය වුවද, නැවත නැවතත් අංගසම්පූර්ණ ශරීරයක් ඇතිව කර්මානුරූපව නිර්මාණය වන බැවින් මෙම නිරය 'සංජීව' නමින් හඳුන්වයි.

මෙහි උපන් සත්වයන් යමපල්ලන් විසින් කඩකඩ කොට කපනු ලබයි. එසේ කැබලිවලට කපනු ලැබූ සත්වයන්, නැවත නැවතත් සිටි ආකාරයටම කර්මානුරූපව අංගසම්පූර්ණ ශරීර ඇතිව සකස් වේ. එවිට යමපල්ලන් විසින් නැවතත් එම සත්වයන් කැබලිවලට කපනු ලබයි.

ආයු කාලය

සංජීව නිරයේ ආයුෂ ප්‍රමාණය මෙසේය:

චාතුම්මහාරාජික වැසි දෙවියන්ගේ ආයුෂ අවුරුදු අනූ ලක්ෂයකි.

එම අවුරුදු අනූ ලක්ෂය සංජීව නිරයට එක් දවසකි.

එබඳු දවස් තිහක් මාසයකි.

එබඳු මාස දොළහක් වසරකි.

එබඳු වසර පන්සියයක් මෙහි පරමායුෂ වේ.

නිරයේ උපත ලැබීමට හේතු වන අකුසල්

ලෝභ, ද්වේෂ, මෝහයන්ගෙන් මැඩී හෙවත් ලෝභ, ද්වේෂ, මෝහයන්ගෙන් යුක්තව සතුන් මැරීම, සොරකම් කිරීම, කාමයෙහි වරදවා හැසිරීම ආදී වූ පවුකම් කරන සත්වයෝ මෙහි උපත ලබති.

එසේම ධර්මයෙන් තොරව වැරදි ආකාරයට ලෝකවාසී සත්වයන්ට දුක් දෙන අය ද, අනුන් කෙරෙහි ක්‍රෝධයෙන් හා සැඩ බවින් යුක්තව

යුද කලාකෝලාහල සිදු කරන අය ද මෙම සංජීව නරකයේ උපත ලබන බව ධර්මය තුළ සඳහන් වේ.

කාලසූත්‍ර නිරය

අටමහා නිරයන් අතර දෙවන නිරය කාලසූත්‍ර නිරයයි. මෙය සංජීව නිරයට යොදුන් පහළොස් දහසක් යටින් පිහිටා ඇත. මෙම නිරයෙහි උපදින සත්වයන් ගිනිබත් යකඩ පොළොවෙහි පෙරළා කුඤ්ඤ සහ කළුනූල්, ගිනිබත් යකඩ වෑ, පොරෝ ආදියෙන් නොයෙක් හැඩතලවලට කපනු ලබයි. අකුසල කර්මය බලවත් බැවින් නැවත නැවත සත්වයාගේ ශරීරය සිටි ආකාරයටම කර්මානුරූපව නිර්මාණය වෙයි. නැවත නැවත යමපල්ලන් විසින් ඔවුන්ගේ ශරීරය කැපීම, පලු කිරීම සිදු කරනු ලබයි. මෙහි උපන් සත්වයා විඳින දුක කියා, සිතා ලියා නිම කළ නොහැක.

කාලසූත්‍ර නිරයේ උපදින සත්වයෝ

කාලසූත්‍ර නිරයෙහි උපත ලබන්නේ මවුපියන්ට නින්දා කරන, අපහාස කරන, චරිත ඝාතනය කරන, මවුපියන් නිවෙස්වලින් පන්නා දමන, මවුපියන්ට අවැසි ආහාරපාන ආදිය නිසි කල්හි ලබා නොදෙන අපරාධ කරන පුද්ගලයෝය.

එසේම ගුරුවරුන්ට අගෞරව කරන, නින්දා කරන, වද හිංසා පමුණුවන සත්ත්වයෝ ද මෙහි උපත ලබති.

තමාගේ පවුලේ සිටින නැන්දම්මා, මාමා, අයියා, අක්කා ආදී කුල දෙටුවන්ට නින්දා කරන, අපහාස කරන, චරිත ඝාතනය කරන, ගුටිබැට දෙන, එළවා දමන, වද හිංසා කරන සත්වයෝ ද එම අකුසල කර්ම බලයෙන් කාලසූත්‍ර නිරයට උපත් වශයෙන් පැමිණෙති.

දුගී මගී අසරණ යාචකයන්ට නින්දා අපහාස කරන්නෝ ද, පහර දෙන්නෝ ද, පීඩා කරන්නෝ ද, ඔවුන් සතු වස්තුව පැහැර ගන්නෝ ද මෙම නිරයේ උපත ලබති.

බොරු කියමින් ලෝකවාසී සත්වයා රැවටීමට පත් කරන අය මෙම නිරයෙහි උපත ලබති.

නිරයේ ආයුෂ ප්‍රමාණය

අපගේ වසර තුන්කෝටි හැට ලක්ෂයක් කාලසූත්‍ර නිරයට එක දවසකි. එබඳු දවස් තිහක් මාසයකි. එබඳු මාස දොළහක් වසරකි. එබඳු වසර දහසක් මෙහි පරමායුෂ වෙයි.

සංඝාත නිරය

මෙම නිරයෙහි උපදින සත්වයන් යකඩ පොළොවෙහි එරී උපත ලබයි. එහෙට මෙහෙට ගමන් කිරීමට, දිවීමට හැකියාවක් නැත. සුවිශාල ගිනිගත් යකඩ පර්වතයක් පෙරළීගෙන පැමිණ මෙම සත්ත්වයන් යට කරගෙන යයි. එවිට එම සත්ත්වයන් එම පර්වතයට යට වී සුනු විසුණු බවට පත් වෙයි. නමුත් අකුසල කර්ම බලය නිසා නැවතත් එම සත්වයන් කර්මානුරූපව සිටි ආකාරයටම නිර්මාණය වෙයි. නැවතත් යකඩ පර්වතය පෙරළීගෙන එයි. එම ගිනිගත් යකඩ පර්වතයට යට වී සුණු විසුණු වෙයි. මේ මහා දුක එහි ජීවත් වන තාක් කල්ම විඳිනු ලබයි. එම නිරය සංඝාත නම් නිරයයි.

අතු, දඬු මුගුරු ආදියෙන් අනුන්ට පහර දෙන සත්වයෝ ද... ඇතුන්, අශ්වයන්, ගවයන්, මී ගවයන් වැනි සතුන්ට දුක් දෙන අය ද සංඝාත නිරයෙහි උපත ලබති.

අපගේ වසර දාහතර කෝටි හතළිස් ලක්ෂයක් එම නිරයට එක දවසකි. එබඳු දවස්වලින් තිහක් මාසයකි. එබඳු මාස දොළහක් වසරකි. එබඳු වසර දෙදහසක් මෙම නිරයෙහි පරමායුෂයි.

රෞරව මහා නිරය

මෙම නිරයෙහි උපන් සත්වයාගේ ඇස් සිදුරු දෙක, කන් සිදුරු දෙක, නාස් සිදුරු දෙක, මුව සිදුර, මළ සිදුර, මුත්‍ර සිදුර යන නව මහා දොරටුවලින් ශරීරය ඇතුළට ගිනි ජාලාවන් ඇතුළු වෙයි. ශරීරය පිටත ද ගිනි ජාලාවන්ගෙන් දැවෙයි. ශරීරය ඇතුළත සහ පිටත ගිනි ජාලාවන්ගෙන් දැවෙමින් වද හිංසා විඳින්නට සිදුවන නිරය රෞරව නම් වේ. නිරයෙහි උපදින සත්වයන් මහත් හඬින් කෑගසමින් දුක් විඳින නිසා ද එම නිරය රෞරව, රෝරුව යන නම්වලින් හඳුන්වනු ලබයි.

බොරු සාක්ෂි ප්‍රකාශ කරන්නෝ, හොරෙන් වෙළඳාම් සිදු කරමින් මුදල් උපයන්නෝ, ජාල මායාකාරයෝ ද මෙම නිරයෙහි උපත ලබති. අපගේ වසරවලින් පනස් හත් කෝටි හැට ලක්ෂයක් එම නිරයට එක දවසකි. එබඳු දවස් තිහක් මාසයකි. එබඳු මාස දොළහක් වසරකි. එබඳු වසර 4000ක් මෙම නිරයේ පරමායුෂ වෙයි.

මහා රෞරව නිරය

රතු ලේ වර්ණයෙන් යුතු ගිනි ජාලාවලින් පිරුණු ඉතා බලගතු දුකකින් ගුගුරා, ගිනි ජාලාවල පැසෙන නිරිසතුන් ඇති ස්ථානය මහා රෞරව නම් වේ.

බුද්ධ, ධම්ම, සංඝ යන තෙරුවන් උදෙසා පූජා කරන ලද ඉඩකඩම්, වතුපිටි, ඇඳ, පුටු, කොට්ට, මෙට්ට, ඇඳ ඇතිරිලි, පිඟන්, කෝප්ප, පඩික්කම් ආදී දේවල් සොරකම් කරන සත්වයෝ මෙම නිරයෙහි

උපත ලබති. තෙරුවන්ට අයත් ඉඩකඩම්වල හැදෙන කොස්, දෙල්, පොල්, පුවක්, කෙසෙල් ආදී දේවල් සොරකම් කරන්නෝ ද, තෙරුවන් උදෙසා රැස්කළ මිල මුදල් තම පරිහරණය සඳහා යොදාගන්නා අය ද... දුප්පතුන්ට අයත් ඉඩකඩම්, ගේ දොර, මිල මුදල් පැහැර ගන්නෝ ද මහා රෞරව නිරයෙහි උපත ලබා අනන්ත අප්‍රමාණ දුක් විඳිති.

මිනිස් වසර දෙසිය තිස් කෝටි හතළිස් ලක්ෂයක් මහා රෞරව නිරයට එක දවසකි. එබඳු දින තිහක් මාසයකි. එබඳු මාස දොළහක් වසරකි. එබඳු වසර අටදහසක් මෙම නිරයෙහි පරමායුෂයි.

තාප නිරය සහ එහි ස්වභාවය

ගිනිගත් යකඩ පොළොවෙහි සිටුවන ලද ගිනිගත් යකඩ උල්වලින් අමුණා, සෙලවෙන්නට නොහැකි වන සේ සත්ත්වයන් යකඩ උල්වල උල ගැසී දුක් විඳින්නා වූ, ගිනි ජාලාවලින් පැසෙන්නා වූ නිරය තාප නම් වෙයි. අතරක් නැති මහා දුකක් උරුම වන නිසා එම නිරය තාප නමින් හඳුන්වයි.

එහි උපත ලැබීමට හේතු වන අකුසල්:

පරුෂ වචන කියමින් අනුන්ගේ සිත් රිදවන සත්ත්වයෝ ද, අනුන් වෙහෙස කරවන අය ද, ඡන්ද, ද්වේෂ, භය, මෝහ යන සතර අගතියෙන් අගතියට ගිය අය ද, පින් පව් නැතැයි යන මිථ්‍යා දෘෂ්ටි ගත් අය ද තාප නිරයෙහි උපත ලබති.

ආයු කාලය:

මිනිස් වසරින් නවසිය විසි එක්කෝටි සැට ලක්ෂයක් තාප නිරයට එක දවසකි. එබඳු දවස් තිහක් මාසයකි. එබඳු මාස දොළහක් වසරකි. එබඳු වසර දහසය දහසක් එහි පරමායුෂයි.

ප්‍රතාප නිරය සහ එහි ස්වභාවය

ප්‍රතාප නමින් හඳුන්වන නිරය ද ඉතා බිහිසුණු ය. ගල් කඳන් වැනි සුවිශාල වූ ගිනිගත් යකඩ කඳන්වලින් සත්ත්වයන් උල ගැසී දැවෙන, පිච්චෙන, දුක් විඳින නිරය ප්‍රතාප නමින් හඳුන්වයි.

එහි උපත ලැබීමට හේතු වන අකුසල්:

බුද්ධ, ධම්ම, සංඝ යන තෙරුවන් නැතැයි ආදී ලෙසින් මිථ්‍යා දෘෂ්ටි ගත් අය ද, බුද්ධ රත්නයට අගෞරව කරන්නෝ ද, ධර්ම රත්නයට අගෞරව කරන්නෝ ද, සංඝ රත්නයට අගෞරව කරන්නෝ ද ප්‍රතාප නිරයෙහි උපත ලබති.

ආයු කාලය:

ප්‍රතාප නිරයේ ආයුෂ වන්නේ අන්තඃ කල්පයකින් අඩකි.

අවීචි මහා නිරය සහ එහි ස්වභාවය

ගිනි ජාලාවලින් ඉතා තද දුකකින් අතරක් නැතිව පිච්චෙන, දැවෙන ඉතා දුක්ඛිත වූ නිරය අවීචි නමින් හඳුන්වයි.

එහි උපත ලැබීමට හේතු වන අකුසල්:

මව මැරීම, පියා මැරීම, රහතුන් මැරීම, දූෂිත වූ සිතින් බුදුරජාණන් වහන්සේගේ ඇඟේ ලේ සෙලවීම, සංඝ භේදය, තෙරුවන් සතු ආරාම, දාගැබ්, මහා බෝධි, ප්‍රතිමා විනාශ කිරීම යන අකුසල් කරන සත්ත්වයෝ අවීචියෙහි උපත ලබති.

ආයු කාලය:

අවීචි මහා නිරයේ ආයුෂ අන්තඃ කල්ප එකකි.

අටමහා නරකය පිහිටා ඇති ආකාරය අනුව හතරැස්ය. දිගින්, පළලින් සහ උසින් යොදුන් සියයක් පමණ වෙයි. එහි එක බිත්තියක ඝනකම යොදුන් නවයකි. යකඩ පොළොව සහ යකඩ පියන ද එපමණම ඝනකමය. කල්පය පටන් ගත් දවසේ පටන් මෙම නරකයෙහි ගිනි ජාලාවන් අතරක් නැතිව දැල්වී, ගිනි ජාලාවන්ගෙන් පිරී පවතී. නිරිසතුන්ම දර කිස කරති. හෙවත් ගිනි ඇවිලීමට සහ ගින්නෙහි පැවතීමට ඉන්ධනය වෙති.

මෙම සටහන දැන් ඔබේ පොතට එක් කිරීමට ඉතාම පැහැදිලිව පවතී. "නිරිසතුන්ම දර කිස කරති" යනුවෙන් ඔබ කළ ඒ ගැඹුරු විස්තරය පාඨකයාට අකුසලයේ බිහිසුණු බව පසක් කිරීමට බෙහෙවින් උපකාරී වනු ඇත.

මේ එක් මහා නිරයකට වැටී දරුණු දුක් විඳින සත්ත්වයෙකු "නරකයෙන් නික්මෙමි" සිතාගෙන බටහිර දිසාවේ සිට නැගෙනහිර දිසාවට දුවගෙන යයි. එවිට නැගෙනහිර දොර ඇරී සිටියා සේ ඔහුට පෙනෙයි. ඔහු නැගෙනහිර දිසාවට දුවගෙන යයි. බොහෝ වසර සිය ගණනක් දුවගෙන යාමෙන් පසු නැගෙනහිර දොරටුව වැසී ඇති ආකාරය ඔහුට පෙනෙයි. එම දුවන අතරතුර ද තමාගේ ශරීරයෙහි සිවිය පිච්චෙයි, මස් පිච්චෙයි, ඇට පිච්චෙයි. ඇටමිදුළු දක්වා ගින්දර ගමන් කරයි. කර්මානුරූපව නැවත ශරීරය යථා තත්ත්වයට පත් වෙයි. නැවතත් දුවන විට පිච්චීම පෙර සඳහන් කළ පරිදි සිදුවෙයි.

ඔහු නැගෙනහිර දොරටුව සමීපයෙහි නතර වෙයි. නිරය පාලකයෝ එතැනට පැමිණෙති. නිරය පාලකයන් විසින් ඔහුට නොයෙක් ආකාරයේ වදහිංසා ලබා දෙති. අත් දෙකෙහි ද, පා දෙකෙහි ද, පපුවෙහි ද යකඩ උල් ගසා වේදනා ලබා දෙති. දරුණු කියත් ගෙන ඔහුගේ අත් පා කපා දමති. එම අත් පා නැවත තිබූ ආකාරයටම කර්මානුරූපව සකස් වීම සිදුවේ. නැවතත් අත් පා කපා දමති. ඉන්පසුව ගිනිගත් කරත්තයක ගවයෙකු සේ බැඳ, යමපල්ලන්

ගිනිගත් කරත්තයට නැඟී, ගිනිගත් පොළොවෙහි කරත්තය ඇදගෙන යාමට බල කරති. ගහමින් වදහිංසා පමුණුවති. මේ නිරයේ උපන් සත්ත්වයා විඳින අප්‍රමාණ දුක්වලින් ස්වල්ප මාත්‍රයකි.

මෙසේ කලක් සිටින විට බටහිර දොරටුව විවෘත වී ඇති බව ඔහුට පෙනෙයි. ඔහු පෙර සඳහන් කළ පරිදිම වසර සිය ගණනක්, දහස් ගණනක් දිව ගොස් ඒ දොරටුව සමීපයට ළඟා වෙයි. එවිට දොර වැසී යයි. එම ස්ථානයට පැමිණෙන යමපල්ලන් පෙර සේම ඔහුට නොයෙක් වදහිංසා පමුණුවති. මේ ආකාරයටම වරින් වර එක එක දිසාවන්වලට දුවගෙන යාමක් සහ එම දොරටු සමීපයේ දුක් විඳීමක් සිදුවේ.

නැවත නැවතත් කලෙක නැගෙනහිර දොරටුව විවෘත වෙයි. ඔහු එයින් දුවගෙන එළියට යයි. එළියට ගිය විට ඔහු වැටෙන්නේ ඔසුපත් නරකයකටයි. සෑම දොරටුවක් සමීපයේම එම දොරටුවට සමාන්තරව ඔසුපත් නරක පිහිටා තිබේ. එක දොරටුවක් සමීපයෙහි ඔසුපත් නරක හතර බැගින් එක් නිරයක් වටා ඔසුපත් නරක දාසයකි. නිරයන් අට වටා ඇති ඔසුපත් නරක ගණන එකසිය විසි අටකි. ප්‍රධාන නිරයන් අට එකතු කළ කල්හි නිරයන් එකසිය තිස් හයක් ඇත

තිරිසන් අපාය

කිසිම ආකාරයකින් මාර්ග ඵල අවබෝධ කර ගැනීමට නොහැකි වූ, එම නිසාම පහතට වැටෙන සුළු කාම සංකල්පනාවන්ගෙන් සහ

බයෙන් නිතර නිතර දැවෙන තැවෙන සත්වයෝ 'තිරච්චාන' යන නමින් හඳුන්වනු ලබති. යම් සත්වයෙක් මෝහයෙන් දැඩි සේ මුලාවට පත්ව අකුසල කර්මයන් කරත් නම්, එම සත්වයෝ බොහෝ විට තිරිසන් ලෝකයෙහි තිරිසන් සතුන් ලෙස උපත ලබති.

තිරිසන් සතුන්ගේ භේද හෙවත් වෙනස්කම් බොහෝ ඇත. සමහරු ඇසට පෙනෙති, සමහරු ඇසට නොපෙනෙති. සමහර තිරිසන් සතුන් දීර්ඝ ශරීර ඇත්තෝය. ඇතැම්හු කොටය, ඇතැම් අය මධ්‍යම ප්‍රමාණයෙන් යුක්තය. සමහර තිරිසන් සතුන් මහත්ය, සමහර තිරිසන් සතුන් සියුම්ය.

යම් අණ්ඩජ හෙවත් බිත්තර තුළින් උපදින තිරිසන් සත්වයෝ ඇත. ජලාබුජ හෙවත් මව්කුසෙන් උපදින තිරිසන් සත්වයෝ ඇත. සංසේදජ හෙවත් තෙත පරිසරය තුළ උපදින තිරිසන් සත්වයෝ ඇත. ඕපපාතික හෙවත් කර්මානුරූපව අංග සම්පූර්ණ ශරීර ඇතිව උපදින තිරිසන් සත්වයෝ ඇත. අපාදක හෙවත් පා නැති තිරිසන් සත්වයෝ ඇත. ද්විපාදක හෙවත් දෙපා ඇති තිරිසන් සත්වයෝ ඇත. චතුස්පාදක හෙවත් පා හතරක් ඇති තිරිසන් සත්වයෝ ඇත. බහුප්පාදක හෙවත් බොහෝ පා ඇති තිරිසන් සත්වයෝ ඇත. මෙසේ නොයෙක් ප්‍රභේද ඇති තිරිසන් සතුන් දක්නට ලැබේ.

ප්‍රේත අපාය

සම්පූර්ණයෙන්ම සැපයෙන් තොර වූ සත්ව කොටසක් 'ප්‍රේතයෝ' නමින් හඳුන්වති. "සුඛතෝ ඉතෝගතාති පේතා" යනුවෙන් ස්වභාවයෙන්ම සැපයෙන් තොර වූ බැවින් ප්‍රේතයයි කියනු ලබන

බව අටුවාවෙහි සඳහන් වේ. මෙම ප්‍රේතයන් අතර නිජ්ඣාමතණ්හික, ඛුප්පිපාසික, පංසු පිසාචක, පරදත්තූපජීවී, කාලකඤ්ජක, සංකලික, මංසපිණ්ඩික ආදී නාමයන්ගෙන් හඳුන්වන ප්‍රේතයෝ සිටිති.

ප්‍රේත වර්ගීකරණය

නිජ්ඣාමතණ්හික ප්‍රේතයෝ: ශරීරය තුළ දැල්වෙන ගිනි ජාලා සහිත වූ ප්‍රේතයෝ ය. ගස් සිදුරෙහි දල්වන ලද ගින්නෙන් ගස දැවී යන්නා සේම, ඔවුන්ගේ ශරීර අභ්‍යන්තරය තුළින් ගිනි ජාලාවන් දැල්වෙති. ඒ තුළින් එම ප්‍රේතයෝ මහත් සේ දුක් විඳීම සිදු කරති.

ඛුප්පිපාසික ප්‍රේතයෝ: මල-මුත්‍ර, සෙම, කෙළ, සොටු, ලේ, සැරව ආදී දෙයක් පවා නොලබා, බුද්ධාන්තර දහස් ගණනක් කුසගින්නෙන් සහ පිපාසයෙන් පීඩා විඳින ප්‍රේතයෝ ය.

පංසු පිසාචක ප්‍රේතයෝ: පස් ගොඩවල්, කුණු ගොඩවල්, අසූචි වළවල්, කඳු බෑවුම්, ඇළ දොළ සහ ගංගා අයින ආදී තැන්වල උපදින ප්‍රේතයෝ පංසු පිසාචක නම් වෙති.

පරදත්තූපජීවී ප්‍රේතයෝ: අන් අය දෙන දෙයින් (පින් අනුමෝදන් වීමෙන්) ජීවත් වන ප්‍රේතයෝ ය.

පින් අනුමෝදන් වීම පිළිබඳ විමසීම

සියලු ප්‍රේතයන්ට තමන්ගේ පෙර ජීවිතයේ ඥාතීන් විසින් දෙනු ලබන පින් අනුමෝදන් විය හැකිද? සියලු ප්‍රේතයන්ට පින් ලබා ගත නොහැකිය. එයට හේතුව තිරෝකුඩ්ඩ සූත්‍රයෙහි මෙසේ දක්වා ඇත:

"පහුතේ අන්නපානම්හි - ඛජ්ජභොජ්ජේ උපට්ඨිතේ

න තේසං කොචි සරති - සත්තානං කම්මපච්චයා"

ඥාතීන්ට බොහෝ ආහාර පාන ඇත, දන් දීම් ආදී කටයුතු සිදු කිරීමට ශක්තිය සහ බලය ඇත. එහෙත් මියගිය ඥාතීන් සිහි කොට ඔවුහු පින් නොදෙති. එයට හේතුව ප්‍රේතයන්ගේ අකුසල කර්ම බලයයි. අකුසල කර්ම බලවත් වූ ප්‍රේතයින්ට පින් ලබා ගැනීමට නොහැකි බව මෙම දේශනාවට අනුව පැහැදිලි වේ.

පින් ලබා ගත හැක්කේ 'පරදත්තූපජීවී' නම් ප්‍රේත කොටසට පමණක් වන බව සමහර දේශකයෝ පවසති. එය සැබැවින්ම වැරදි සහගතය. ප්‍රේතයන් ගැන විස්තර කරන ධර්ම ග්‍රන්ථයන්හි පරදත්තූපජීවී නමින් වෙනම කොටසක් සඳහන් වෙතත්, අංගුත්තර නිකායේ ජානුස්සෝනි සූත්‍රයට අනුව සියලු ප්‍රේතයන් පින් ලබා ගන්නා, අනුන් දෙන පිනෙන් ජීවත් වන බැවින් ඔවුන් හැඳින්වීම සඳහා 'පරදත්තූපජීවී' යන නාමය යෙදිය හැකිය. ඒ අනුව පැහැදිලි වන්නේ සියලු ප්‍රේත වර්ගවල සිටින සත්ත්වයන්ට පින් ලබා ගත හැකි බවයි. එසේ වුවත්, තිරෝකුඩ්ඩ සූත්‍රයෙන් උපුටා දක්වන ලද පාඨය අනුව අකුසල කර්ම බලවත් වූ කල්හි ප්‍රේතයින්ට පින් ලබා ගත නොහැකි බව විශේෂයෙන් සඳහන් කළ යුතුය.අට්ඨිසංඛලික ප්‍රේතයෝ

ගව් තුනක් පමණ උස ඇති, ලේ මස් නැති, සමින් සහ නහරින් පමණක් වැසුණු ඇටසැකිලි දරන ප්‍රේත කොටසක් ඇත. මොවුන් 'අට්ඨිසංඛලික' නම් වෙති. ඇට සහ නහර සමකින් පමණක් වැසුණු මෙම ප්‍රේතයෝ අතිශයින් දුක් විඳිති. මොවුන් පෙර ආත්ම භවයන්හිදී පක්ෂීන් හෝ සතුන් මැරීම වැනි අකුසල කර්ම සිදු කළ අය බව ධර්මයේ සඳහන් වේ.

කුණු වූ මස් ගොඩක් වැනි ශරීර ඇති 'මංසපිණ්ඩික' නම් ප්‍රේත කොටසක් ද ඇත.

අසුර අපාය

අසුර අපාය නමින් හඳුන්වන්නේ ද කාලකඤ්ජක නම් ප්‍රේත කොටසයි. හිරු එළිය, සඳ එළිය කෙසේවත්ම නොලැබෙන, තද ගණ අඳුරෙන් වැසුණු, තද සීතලෙන් අතරක් නැතිව පීඩා ලැබෙන, උපන් අයගේ ශරීරය සිඳ බිඳ දමන තරම් භයානක මුහුදු ජලයෙන් යුත් චක්‍රාවාට තුනක් මැද උපන්නා වූ ප්‍රේත කොටසක් ඇත. ඔවුහු කාලකඤ්ජක නම් වෙති. කාලකඤ්ජක ප්‍රේතයෝම අසුර යන නමින් හඳුන්වනු ලැබේ. අසුර අපාය යනු ද මෙයට නමකි.

ප්‍රේත සහ අසුර අපාය තුළ ඉපදීමට හේතු

තමා සොයන දෙයින් දන් නොදෙන අය ද, අනුන්ට ඊර්ෂ්‍යා කරන අය ද, ලෝභයෙන් අධිකව වාසය කරන අය ද, තමා සතු සම්පත් අන් අයට නොදී සඟවන මසුරුකමින් යුක්ත අය ද, දස අකුසල කර්මයන් කරන්නෝ ද, අනුන්ට ලැබෙන ලාභ සත්කාර වළක්වන්නෝ ද, මව්පියන් කෙරෙහි ලැජ්ජා භය නොදක්වා කටයුතු කරන අය ද, අනුන්ගේ පින්කම්වලට අන්තරාය කරන අය ද, 'මලමුත්‍ර කන්න' කියා අනුන්ට නින්දා අපහාස කරන අය ද, අධර්මයෙන් යුතුව ගම්වැසියන්ට පීඩා ලබා දෙන අය ද, ඡන්ද, දෝස, භය, මෝහ කියන සතර අගතියෙන් නොමඟ යන අය ද, අල්ලස් ලබා ගන්නා අය ද ප්‍රේතාත්මවල සහ අසුර ආත්මවල උපත ලබති.

සෑම ප්‍රේතයෝම කුසගින්න, පිපාසය යන දෙකෙන් පීඩා විඳිති. වැහැරී ගිය සිරුරු දරති. මහත් වූ හිසක් හා ඇටසැකිලි වලින් යුක්තය. කෙළ, සෙම, සොටු, කැහි, මලමුත්‍ර, මස් වැදලි සහ මළකුණු අනුභව කරති. රළු හිසකෙස්, ලොම්, නිය සහ දත් ඇතිව සිටිති. නිර්වස්ත්‍රව සිටිති. භයානක පෙනුමක් ඇත. ඉදිකටු මලක් සේ ඉතා කුඩා මුඛයක් පිහිටා ඇත. කකුළුවන්ගේ ඇස් සේ පිටතට නෙරා ගිය ඇස් ඇත. නාස් පුඩු දෙකෙන් නික්මුණු පාද දක්වා දිගට එල්ලෙන මස් වැදලි දරන්නේය. යමක් කන බොන විට හිස මත තබාගෙන කති, බොති. ගිනිගත් යකඩ මුගුරුවලින් ඔවුනොවුන්

ඇන කොටා ගනිති. ලේ, සැරව උරා බොති. මෙසේ ප්‍රේතයෝ විඳින දුක පමණ කොට දැක්විය නොහැකිය. ප්‍රේතාත්මය පිළිබඳව පරිපූර්ණ වූ විස්තරයක් කිරීමට හැකියාව ඇත්තේ ලොව්තුරා සම්මා සම්බුදුරජාණන් වහන්සේට පමණි.

මෙසේ ප්‍රමාණ කර දැක්විය නොහැකි තරම් ඉතා භයානක වූ දරුණු වූ දුක් විඳින, ඇසූ පමණින් සිතූ පමණින් පපුවට වේදනාව ඇති කරවන තරම් බිහිසුණු දුක්ඛිත ආත්මභාව ගත කරන, පාප කර්මවල දරුණු විපාක විඳීමට ස්ථානයක් වූ ප්‍රේත ලෝකයෙහි මහා දුක ගැන සිතා බලා, එම ලෝකයෙන් මිදීම පිණිස දාන, සීල, භාවනා ආදී දස පුණ්‍ය ක්‍රියාවන්හි යෙදී රෑ දහවල් දෙකෙහි අප්‍රමාදීව කටයුතු කළ යුතුය. මිනිස් සම්පත්, දෙව් සම්පත් සහ නිවන් සම්පත් ලැබීමට උත්සාහ කළ යුතුය.

අසිලෝම, සූචිලෝම නමින් හඳුන්වන ප්‍රේතයෝ දෙදෙනෙක් පිළිබඳව ත්‍රිපිටක ධර්මයෙහි සඳහන් වෙති. කඩු වැනි ලෝම කූප දරන ප්‍රේතයෙක් 'අසිලෝම' නමින් හඳුන්වයි. එසේම ඉදිකටු අග බඳු ඉතා තියුණු ලෝම කූප දරන ප්‍රේතයා 'සූචිලෝම' නමින් හඳුන්වයි. ප්‍රේත ලෝකයෙහි උපදින ප්‍රේතයන්ගේ ආයු කාලය මෙතෙකැයි කියන්නට නොහැකිය. තමා විසින් කරන ලද පාප කර්මය පවත්නා තුරුම ඔවුන් ප්‍රේත ලෝකයේ මහා දුක් විඳිති.

ධර්ම දානය පිණිස

https://www.nipunadhamma.org

https://archive.org/details/@ven_doloswala_udithadeera_thero